

Herdabrev för Livets söndag 14.12.2008: Rätten att leva tills man dör

Kära bröder och systrar i Kristus!

Under hela detta Paulus-år får vi lyssna speciellt noga på vad aposteln vill säga oss. Idag på tredje adventssöndagen, som i vårt stift också är Livets söndag, är det några av Paulus' ord som får rista sig in i vårt medvetande: "Gläd er alltid i Herren. Än en gång vill jag säga: gläd er. Herren är nära" (Fil 4:4-5) och "Var alltid glada, be ständigt och tacka hela tiden Gud" (1Thess 5:16-17). Glädjen över att Gud älskar oss så högt, att han vill bli människa för vår skull måste få genomsyra hela vårt liv. Grundtonen i vårt liv är den tacksamma glädjen över att Gud har kommit oss så nära i Jesus Kristus, som vill "frambära glädjebud för det betryckta... och trösta alla som sörjer" (jfr Jes 61:1-2). I varje tid och miljö är detta glädjens evangelium menat speciellt för de mest utsatta och bortglömda. Som Jesu lärjungar är vi alla kallade att ta oss an dem och ge röst åt dem som inte har någon röst. I vårt land tror jag att det just nu finns två grupper som har mest behov av detta glädjens budskap och av vårt konkreta stöd: de s.k. papperslösa människorna, som inte har någon legal status, och de gamla och sjuka, som ofta inte har någon status alls i vårt konsumtionssamhälle. Det finns naturligtvis flera andra grupper som är i trängande behov av Jesu glada budskap, inte minst de som inte har någon tro och plågas av livets meningslöshet och tröstlöshet. Till dem får vi säga med Johannes Döparen: "Mitt ibland er står en som ni inte känner" (Joh 1:26) och han längtar efter att ge just er sin kärlek. Vår kallelse att evangelisera blir allt mer påträngande i vårt land, där så få har fått möta Jesus Kristus och förvandlats av mötet med honom.

Jesus har en förkärlek för de svaga och utsatta. Hela evangeliet är ett bevis på detta. Kyrkan måste i sin förkunnelse och i sitt konkreta liv återspegla detta. Alla döpta har fått privilegiet att i Jesu efterföljd ta sig an just dem. I Sverige finns det en sådan grupp som blir större och större. De kallas papperslösa, och bara namnet pekar på deras svåra situation. I Sverige behöver man rätt dokument och personnummer för allt, annars finns man inte, annars har man inte rätt till något. Men också de har rätt till ett värdigt liv, till skolgång och sjukvård. Tyvärr händer det att de förnekas dessa grundläggande mänskliga rättigheter. Trots att Sverige genom internationella konventioner har förbundit sig till detta, har vårt land inte alltid fullgjort sina åtaganden. Men just nu har flera olika organisationer, bland annat katolska kyrkan, enats för att föra fram kravet på att dessa papperslösa skall få sina mänskliga rättigheter respekterade. Som kristna är det viktigt att vi engagerar oss för dem. Många av dem är katoliker och i våra församlingar och missioner måste vi ta emot dem med stor kärlek och förmedla det glada budskapet till dem på ett trovärdigt sätt. I dem får vi ta emot Jesus själv och visa honom omsorg.

En annan grupp som blir mer och mer utsatt är de gamla och sjuka. Många med mig är oroliga över att det tycks bli allt svårare att åldras i vårt land. Många gamla är helt ensamma och bortglömda, även av sina anhöriga. Bandet mellan

generationerna tycks ha blivit svagare och svagare. Samtidigt måste vi glädja oss över att det ändå finns en hel del som med stor ömhet tar hand om de gamla och sjuka. Det är viktigt att på olika sätt uppmuntra och stödja alla som genom sitt yrke eller på frivillig basis ägnar sig åt dem. Äldrevård borde få större status och mer resurser i ett samhälle, där de äldre blir fler och fler och många blir äldre och äldre. Tyvärr är risken stor att vårt samhälle inte prioriterar de äldre utan tvärtom skär ner resurserna mer och mer. Faran finns att den ekonomiska krisen kan drabba de äldre särskilt hårt och ytterligare försämra deras livskvalitet.

Just nu oroas jag särskilt över att det förs fram förslag, som skulle utgöra en stor fara för de svårt sjuka bland våra äldre. Hittills har man i Sverige i allmänhet varit negativ inställd till aktiv dödshjälp. Till skillnad från länder som Belgien och Holland, där man infört lagar som underminerar respekten för det mänskliga livet i dess slutskede, har vi i Sverige slagit vakt om ”rätten att leva tills man dör”. Men nu höjs röster för att man skall kunna tillåta läkarassisterat självmord. Som alltid i sådana fall pekar man på människans rätt att själv avgöra när hon vill dö och att man måste ha rätt att avbryta livet när lidandet tar överhanden. Med skärpa måste vi reagera när de svårt sjuka riskerar att utsättas för en press att göra slut på sitt liv för att inte ligga någon till last. De allra svagaste måste få sin rätt att leva respekterad, tills den naturliga döden inträder. Naturligtvis måste man också se till att de får all den smärtlindring och mänskliga omsorg, som gör livet drägligt också i dess slutskede. Som kristna får vi förmedla Kristi glada budskap till dem och se hur vi kan göra deras sista tid så ljus och lycklig som möjlig. Det vore underbart om man i våra församlingar hade frivilliga som ville besöka de mest övergivna och ensamma bland dessa svårt sjuka gamla. ”Jag var sjuk och ni såg till mig”, skall Jesus då säga, men om vi inte bryr oss om dem: ”Sannerligen, vad ni inte har gjort för någon av dessa mina minsta, det har ni inte heller gjort för mig” (Matt 25:36, 45).

Det som Johannes Paulus II kallade ”dödens kultur” får inte ta överhanden. Som kristna måste vi på alla sätt främja livets kultur. Vi får förkunna glädjens budskap, att livet är en Guds gåva som ingen människa får bli nekad. Från konceptionen till den naturliga döden har varje mänsklig varelse rätt till sin existens. Med profetiskt mod måste vi hålla fast vid det mänskliga livets värdighet och okränkbarhet, när det sätts i fråga och hotas. Gång på gång får vi upprepa Paulus’ ord: ”Gläd er alltid i Herren”, för det är vår stora glädje att vi får tro på livets Herre, han som blev en av oss, han som kom för de svaga och sjuka, han som tog sig an de utsatta och utstötta. Det borde också vara vår största glädje att vi får tjäna honom och efterlikna honom. Då skall han också en gång säga till oss: ”Sannerligen, vad ni har gjort för någon av dessa mina minsta som är mina bröder, det har ni gjort för mig” (Matt 25:40)

Stockholm, den salige Nils Stensens dag 25.11.2008

+Anders Arborelius ocd